

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
MICHAL BOBEK IŠVADA,
pateikta 2016 m. birželio 9 d.¹

Byla C-212/15

**ENEFI Energiahatekonysagi Nyrt
prieš
Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov (DGRFP)**

(Tribunalul Mureș, Secția civilă (Murešo apskrities teismas, Civilinių bylų skyrius, Rumunija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„(Bankroto byla — Bylos iškėlimo valstybės teisės aktuose numatytos mokestinio reikalavimo, kuris nėra įregistruotas toje byloje ir kuris turi būti vykdomas kitoje valstybėje narėje, pasekmės)“

I – Įvadas

1. Ši byla susijusi su mokestinio reikalavimo bendrovei, kuri įsteigta ir kuriai bankroto byla iškelta Vengrijoje, priverstiniu vykdymu Rumunijoje. Šis mokestinis reikalavimas nebuvo įregistruotas toje bankroto byloje ir pagal Vengrijos teisę kreditorė dabar yra praradusi teisę jį pareikšti.

2. Teisingumo Teismo prašoma išaiškinti, ar pagal Reglamentą (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų² leidžiama nacionalinės teisės nuostata, kurioje numatytas kreditoriaus teisės pateikti tokį neįregistruotą reikalavimą praradimas arba tokio reikalavimo priverstinio vykdymo sustabdymas. Teisingumo Teismo taip pat prašoma nustatyti, ar šiam vertinimui turi reikšmės fiskalinis tokio reikalavimo pobūdis. Analizuojant šiuos klausimus kyla papildomas klausimas – ar vienoje valstybėje narėje iškeltai bankroto bylai taikytina nacionalinė teisė taip pat turėtų būti taikoma poveikiui, kurį tokios bankroto bylos iškėlimas daro su tuo pačiu skolininku susijusiai priverstinio vykdymo procedūrai kitoje valstybėje narėje.

II – Teisinis pagrindas

A – ES teisė

3. Pagal Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnio 1 dalį „valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių turtinių interesų vieta, teismai turi jurisdikciją iškelti bankroto bylą. Jei tai yra bendrovė arba juridinis asmuo, kai nėra priešingų įrodymų, laikoma, kad jos pagrindinių turtinių interesų vieta yra jos registruota buveinė.“

¹ — Originalo kalba: anglų.

² — 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas dėl bankroto bylų (OL L 160, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 191).

4. Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnyje pateiktos nuostatos dėl taikytinos teisės. Pagal 4 straipsnio 1 dalyje numatytą bendrąją taisyklę, „išskyrus atvejus, kai šis reglamentas numato ką kita, bankroto byloms ir jų pasekmėms taikoma valstybės narės, kurios teritorijoje iškelta tokia byla [teisė. Tokia valstybė narė toliau vadinama „valstybė, kurioje iškelta byla“].“

5. Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad valstybės, kurioje iškelta byla, teisė, kuri reglamento 23 konstatuojamojoje dalyje vadinama *lex concursus*, „nustato tokios bylos iškėlimo sąlygas, jos eigą ir užbaigimą“. Šioje nuostatoje pateiktas neišsamus klausimų, kurie reglamentuojami *lex concursus*, sąrašas, į kurį, be kita ko, f punkte įtrauktos „bankroto bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms, išskyrus neišspręstas bylas“, o k punkte – „kreditorių teisės po bankroto bylos nutraukimo“.

6. Reglamento Nr. 1346/2000 15 straipsnyje numatyta, kad „bankroto bylų pasekmės dar neišspręstoms teismo byloms dėl turto ar dėl iš skolininko atimtos teisės reglamentuoja tik tos valstybės narės, kurioje dar nėra išspręsta minėta byla, įstatymai“.

7. Reglamento Nr. 1346/2000 20 straipsnio 1 dalyje iš esmės numatyta, kad „kreditorius, kuris, iškėlus <...> bylą, bet kokiomis priemonėmis, ypač priverstinio vykdymo būdu pasiekia, kad būtų visiškai ar iš dalies patenkintas jo reikalavimas, nukreiptas į kitos valstybės narės teritorijoje esantį skolininko turtą, grąžina likvidatoriui tai, ką yra gavęs <...>“.

8. Galiausiai, Reglamento Nr. 1346/2000 39 straipsnyje pripažįstama, kad „bet kuris kreditorius, įskaitant valstybių narių mokesčių ir socialinio draudimo institucijas, kurio gyvenamoji vieta, nuolatinė gyvenamoji vieta ar registruota buveinė yra ne toje valstybėje narėje, kurioje iškelta byla, turi teisę raštu pateikti reikalavimus bankroto byloje“.

B – Nacionalinė teisė

9. 1991 m. Vengrijos bankroto įstatymo XLIX 20 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad kreditorius, kuris nesilaiko šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje numatyto termino skolininkams reikalavimams pareikšti, negali dalyvauti sudarant skolininko ir kreditorių susitarimą, kai užbaigiama bankroto byla. Tai iš esmės reiškia, kad reikalavimo neįregistravęs kreditorius nebegali reikšti tokio reikalavimo skolininkui.

III – Faktinės aplinkybės, procesas nacionaliniame teisme ir prejudiciniai klausimai

10. *ENEFI Energiahatekonysagi Nyrt* (toliau – ieškovė) yra Vengrijoje įregistruota bendrovė, turinti buveinę Rumunijoje.

11. 2012 m. gruodžio 13 d. Vengrijoje ieškovei iškelta bankroto byla.

12. 2013 m. sausio 7 d. *Directia Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov* (Brașovo apskrities viešųjų finansų administracija) (toliau – atsakovė) gavo pranešimą apie bankroto bylos iškėlimą Vengrijoje ir apie galimybę įregistruoti reikalavimus ieškovei šioje byloje.

13. 2013 m. sausio mėn. atsakovė pamėgino įregistruoti du reikalavimus bankroto byloje (toliau – pirminiai reikalavimai). Tačiau ji praleido numatytą terminą ir nesumokėjo nustatytų registracijos mokesčių. Todėl, kaip 2013 m. gegužės 2 d. nurodė bankroto administratorius, šie reikalavimai negalėjo būti įregistruoti ir nagrinėjami bankroto byloje.

14. Laikotarpiu nuo 2013 m. birželio 5 d. iki 25 d., kai dar nebuvo baigta bankroto byla, atsakovė atliko mokestinį patikrinimą ieškovės buveinėje Rumunijoje. 2013 m. birželio 25 d. atsakovė pateikė pranešimą apie mokesčio dydį, kuriame nurodė papildomas ieškovės PVM prievoles (toliau – iškėlus bankroto bylą pateiktas pranešimas apie mokesčio dydį). Atsakovė bankroto byloje neįregistravo reikalavimų, susijusių su iškėlus bankroto bylą pateiktu pranešimu apie mokesčio dydį. Užtuot tai padariusi, ji pradėjo su iškėlus bankroto bylą pateiktu pranešimu apie mokesčio dydį susijusią priverstinio vykdymo procedūrą Rumunijoje.

15. Iš pradžių ieškovė neginčijo iškėlus bankroto bylą pateikto pranešimo apie mokesčio dydį. Todėl 2013 m. rugpjūčio 7 d. Rumunijos valdžios institucijos išdavė vykdomąjį dokumentą dėl priverstinio išieškojimo iš ieškovės.

16. Bankroto byla Vengrijoje nutraukta 2013 m. rugsėjo 7 d.

17. 2013 m. rugsėjo 3 d. ieškovė pareiškė ieškinį, kuriuo Rumunijoje užginčijo išduotą vykdomąjį dokumentą. Ieškovė mano neprivalanti sumokėti jame nurodytos sumos; kaip ji teigia, šios sumos priverstinis išieškojimas yra neteisėtas. Ji pabrėžia, kad, kai buvo vykdomas mokestinis patikrinimas, po kurio išduotas iškėlus bankroto bylą pateiktas pranešimas apie mokesčio dydį, ieškovei jau buvo iškelta bankroto byla Vengrijoje. Todėl tam, kad atsakovė galėtų priverstinai išieškoti ieškovės mokėtinas sumas, nurodytas iškėlus bankroto bylą pateiktame pranešime apie mokesčio dydį, ji turėjo įregistruoti reikalavimą dėl priverstinio išieškojimo bankroto byloje. Ieškovė nurodo, kad pagal Reglamentą Nr. 1346/2000 bankroto bylai taikoma Vengrijos teisė, o pagal Vengrijos teisę kreditorius netenka teisės reikšti reikalavimų, kurie nebuvo įregistruoti bankroto byloje. Todėl ieškovė teigia, kad šiuo metu atsakovė yra praradusi teisę reikalauti sumokėti sumas, nurodytas iškėlus bankroto bylą pateiktame pranešime apie mokesčio dydį.

18. Šiomis aplinkybėmis *Tribunalul Mureș, Secția civilă* (Murešo apskrities teismas, Civilinių bylų skyrius) sustabdė bylos nagrinėjimą ir pateikė Teisingumo Teismui tokius klausimus:

„1. Ar pagal 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų 4 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies f bei k punktus valstybės, kurioje iškelta bankroto byla, įstatyme numatytos bankroto bylos pasekmės gali apimti kreditoriaus, kuris nedalyvavo bankroto byloje, teisės pateikti savo skolinį reikalavimą kitoje valstybėje narėje praradimą arba priverstinio tokio reikalavimo vykdymo šioje kitoje valstybėje narėje sustabdymą?

2. Ar šiuo atžvilgiu turi reikšmės tai, kad kitoje valstybėje narėje nei valstybė, kurioje iškelta byla, priverstine tvarka vykdomas skolinis reikalavimas yra fiskalinio pobūdžio?“

19. Rašytinius paaiškinimus pateikė Vengrijos ir Olandijos vyriausybės, taip pat Komisija. Vengrijos vyriausybė ir Komisija per 2016 m. balandžio 14 d. posėdį pateikė žodinius argumentus.

IV – Vertinimas

20. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo antruoju klausimu iš esmės siekiama išsiaiškinti Reglamento Nr. 1346/2000 taikymo sritį. Pirmasis klausimas susijęs su padariniais, kurių kiltų, jeigu būtų patvirtinta, kad Reglamentas Nr. 1346/2000 iš tiesų taikytinas fiskalinio pobūdžio reikalavimams.

21. Klausimas dėl Reglamento Nr. 1346/2000 taikymo logiškai turėtų būti sprendžiamas prieš aptariant jo padarinius. Todėl pirmiausia atsakysiu į antrąjį klausimą, būtent – ar iškėlus bankroto bylą pateikto pranešimo apie mokesčio dydį fiskalinis pobūdis turi kokios nors reikšmės Reglamento Nr. 1346/2000 taikymui (A skirsnis). Antra, išnagrinėsiu, ar pagal Reglamentą Nr. 1346/2000 nacionalinės teisės akte gali būti numatytas teisės pateikti reikalavimus, kurie nėra įregistruoti bankroto byloje, praradimas arba priverstinio tokių reikalavimų vykdymo kitoje valstybėje narėje sustabdymas (B skirsnis).

A – Antrasis klausimas

22. Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar reikalavimo, pareikšto pagal iškėlus bankroto bylą pateiktą pranešimą apie mokesčio dydį, specifinis pobūdis svarbus norint nustatyti, ar taikomas Reglamentas Nr. 1346/2000.

23. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kiek tai susiję su ieškovės mokestinėmis prievolėmis pagal Rumunijos teisę, vartoja „fiskalinio reikalavimo“ sąvoką. Todėl atrodytų, kad šiomis aplinkybėmis „fiskalinis“ iš esmės reiškia „mokestinis“. Atrodo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog fiskalinis reikalavimas turėtų būti vertinamas kitaip, nes atsakovė yra mokesčių administratorė.

24. Kaip Vengrijos, Olandijos vyriausybės ir Komisija, nesutinku su šiuo požiūriu.

25. Reglamento Nr. 1346/2000 tekste gana aiškiai nurodyta, kad jis taikomas visiems be išimties kreditoriams, nepaisant to, ar jie yra privatieji, ar viešieji subjektai. 39 straipsnyje pripažįstama, kad „bet kuris kreditorius, *įskaitant valstybių narių mokesčių ir socialinio draudimo institucijas*, kurio gyvenamoji vieta, nuolatinė gyvenamoji vieta ar registruota buveinė yra ne toje valstybėje narėje, kurioje iškelta byla, turi teisę raštu pateikti reikalavimus bankroto byloje“³. Ta pati nuostata pakartota reglamento 21 konstatuojamojoje dalyje⁴.

26. Be to, kalbant apie bylos faktines aplinkybes, nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą aiškiai nurodyta, kad atsakovė mėgino veikti (pirminiai reikalavimai) ir galėjo veikti (iškėlus bankroto bylą pateiktas pranešimas apie mokesčio dydį) kaip kreditorė, kaip tai paprastai suprantama bankroto byloje, t. y. pareikšti savo reikalavimą bankrutuojančiai skolininkei⁵.

27. Todėl Teisingumo Teismui siūlau į antrąjį prejudicinį klausimą atsakyti taip, kad priverstinio vykdymo procedūros, taikomos ne toje valstybėje narėje, kurioje iškelta bankroto byla, fiskalinis pobūdis neturi reikšmės Reglamento Nr. 1346/2000 taikymui tai priverstinio vykdymo procedūrai.

28. Siekiant aiškumo reikėtų pabrėžti, kad Reglamento Nr. 1346/2000 neutralumas, susijęs su jo taikymu subjektams, neatsižvelgiant į tai, ar jie yra privatieji, ar viešieji subjektai, neturi reikšmės pirmumo teisėms, kurių bankroto byloje gali būti suteikta kai kurių kategorijų kreditoriams pagal nacionalinę teisę. Reglamento Nr. 1346/2000 taikymas ir iš skirtingų šalių nacionalinės teisės kylančios materialinės teisės yra du skirtingi dalykai. Ši byla susijusi su pirmuoju, o ne su pastarosiomis.

3 – Išskirta mano.

4 – „Kiekvienas kreditorius, kurio gyvenamoji vieta, nuolatinė gyvenamoji vieta ar registruota buveinė yra Bendrijoje, turėtų turėti teisę pateikti reikalavimus kiekvienoje Bendrijoje nagrinėjamoje bankroto byloje, susijusioje su skolininko turtu. Ši nuostata taip pat taikoma *mokesčių ir socialinio draudimo institucijoms* <...>“ Išskirta mano. Pagal analogiją žr. generalinio advokato M. Szipnar išvadą byloje *Mulhaupt* (C-195/15, EU:C:2016:369), kurios 60–73 punktuose patvirtinamas Reglamento Nr. 1346/2000 5 straipsnio taikymas viešosios teisės (mokesčių) teisėms *in rem* ir bendrai teigiama, kad jokios to reglamento nuostatos neleidžia atskirti šiame konkrečiame kontekste viešosios teisės ir privatinės teisės reikalavimų.

5 – 2011 m. lapkričio 17 d. Sprendimas *Zaza Retail* (C-112/10, EU:C:2011:743, 31–34 punktai). Šiame sprendime Teisingumo Teismas iš esmės nurodė konkrečius išimtinis atvejus, kuriais valdžios institucija nebūtų laikoma kreditorė, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1346/2000 (*a contrario*, įprastomis aplinkybėmis ji laikoma kreditorė). Sprendime *Zaza Retail* (C-112/10, EU:C:2011:743) Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad Belgijos prokuratūra negali būti laikoma kreditorė, turinčia teisę reikalauti iškelti teritorinę bankroto bylą pagal Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnio 4 dalies b punktą, nes ši valdžios institucija byloje neveikė nei kaip kreditorė, nei kreditorių vardu ir jų naudai.

B – Pirmasis klausimas

29. Pirmuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar pagal Reglamentą Nr. 1346/2000 nacionalinės teisės aktuose gali būti numatyta, kad kreditorius netenka teisės pareikšti reikalavimus, kurie nebuvo tinkamai įregistruoti bankroto byloje, arba kad tokių reikalavimų priverstinis vykdymas kitoje valstybėje narėje sustabdomas. Pirmiausia išnagrinėsiu teisės praradimo ir sustabdymo klausimą (i dalis). Vėliau išnagrinėsiu, ar Vengrijos teisė, kaip *lex concursus*, turėtų būti taikoma ir bankroto bylos pasekmėms priverstinio vykdymo procedūrai Rumunijoje (ii dalis).

i) Teisės pareikšti neįregistruotus reikalavimus praradimas ir jų priverstinio vykdymo sustabdymas

30. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad šioje byloje Vengrijos teisėje, kaip *lex concursus*, neturėtų būti numatyta, jog kreditorius praranda teisę pareikšti reikalavimą, kurį jis yra pareiškęs kitoje valstybėje narėje. Teigiama, kad tai būtų nesuderinama su galimybe iškelti šalutinę bylą⁶. Be to, taip skolininkas turėtų galimybę išvengti mokestinių prievolių savo šalyje.

31. Pažymėtina, kad į Reglamento Nr. 1346/2000 taikymo sritį iš esmės patenka tik kolizinės normos⁷. Į jį įtrauktos tik kelios vienodos nuostatos. Jame numatytos vienodos nuostatos nesusijusios su pasekmėmis, kurių turėtų kilti neįregistravus reikalavimo bankroto byloje.

32. Esant tokiam teisiniam reglamentavimui, taisyklės, kuriomis reglamentuojamos pasekmės, turinčios kilti neįregistravus reikalavimo bankroto byloje, turi nustatyti valstybės narės, laikydamosi dviejų rūšių reikalavimų – lygiavertiškumo ir veiksmingumo⁸. Toliau paėliui nagrinėjami abu šie reikalavimai.

33. *Lygiavertiškumo* reikalavimas reiškia, kad nacionalinės teisės nuostatos, susijusios su užsienio kreditorių dalyvavimu Vengrijoje iškeltoje bankroto byloje, negali būti mažiau palankios nei dalyvavimo sąlygos, taikomos vietos kreditoriams.

34. Pagal 1991 m. Įstatymo XLIX 20 straipsnio 3 dalį teisė pareikšti neįregistruotą reikalavimą prarandama, kai jis neįregistruojamas per nustatytą laikotarpį. Šiuo požiūriu nesvarbu, ar reikalavimą pareiškia vietos, ar užsienio kreditorius.

35. Be to, nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nenurodyta, kad kreditoriams, kurių buveinė yra ne Vengrijoje, o kitoje valstybėje narėje, būtų taikomos mažiau palankios nuostatos, susijusios su reikalavimų įregistravimu Vengrijoje iškeltoje bankroto byloje arba dalyvavimu tokioje byloje, nei vietos kreditoriams.

36. Tiesa, praktikoje užsienio kreditoriams paprastai gali tekti įveikti kliūtis, kylančias dėl geografinio atstumo ir valstybės narės, kurioje iškelta bankroto byla, ir valstybės narės, kurioje tokie kreditoriai turi buveinę, kalbos ir teisės skirtumų. Tačiau tai – tarpvalstybinei bankroto bylai būdingas bruožas, panašus į sunkumus, su kuriais šalys gali susidurti kitose tarpvalstybinėse bylose.

6 — Pagal Reglamento Nr. 1346/2000 12 konstatuojamąją dalį, 3 straipsnio 2 dalį ir 27 straipsnį šalutines bylas galima kelti valstybėje narėje, kurioje skolininkas turi savo įmonę. Šalutinė byla nagrinėjama kartu su pagrindine bankroto byla, iškelta valstybėje narėje, kurioje yra pagrindinių turtinių skolininko interesų centras. Todėl šalutinės bylos yra įvairių pasekmių, kurių kyla iš pagrindinių bankroto bylų, išimtis. Taigi, šalutinės bylos turi būti susijusios su likvidavimo procesu ir jų poveikis apima tik turtą, kuris yra valstybėje narėje, kurioje tokios bylos iškeltos. Taip pat žr. 2015 m. birželio 11 d. Sprendimą *Comité d'entreprise de Nortel Networks ir kt.* (C-649/13, EU:C:2015:384, 36 ir 48 punktai ir juose nurodyta teismo praktika).

7 — 2015 m. birželio 11 d. Sprendimas *Comité d'entreprise de Nortel Networks ir kt.* (C-649/13, EU:C:2015:384, 49 punktas); generalinės advokatės J. Kokott išvada byloje *van Buggenhout ir van de Mierop* (C-251/12, EU:C:2013:295, 15 punktas).

8 — Dėl Reglamento Nr. 1346/2000 žr. 2015 m. spalio 15 d. Sprendimą *Nike European Operations Netherlands* (C-310/14, EU:C:2015:690, 28 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

37. Iš tiesų Reglamente Nr. 1346/2000 tokioms problemoms spręsti numatytas reikalavimas informuoti užsienio kreditorius ir jiems pranešti apie bankroto bylos iškėlimą kitoje valstybėje narėje (kaip antai 40 straipsnyje) ir taip užtikrinamas didesnis bendras bankroto bylos efektyvumas.

38. Galiausiai, atsižvelgiant į šios bylos faktines aplinkybes, matyti, kad atsakovei buvo tinkamai pranešta apie bankroto bylą ir apie numatytą terminą reikalavimams įregistruoti. Tai įrodo atsakovės mėginimas įregistruoti pirminius reikalavimus.

39. Pagal *veiksmingumo* reikalavimą valstybės narės negali padaryti taip, kad naudotis Sąjungos teisėje numatytomis teisėmis taptų praktiškai neįmanoma arba pernelyg sudėtinga.

40. Jeigu veiksmingumo reikalavimą vertintume atskirai nuo lygiavertiškumo ir jis turėtų būti taikomas atsižvelgiant į numatytą valstybių narių procesinę autonomiją, jo pažeidimu turėtų būti laikomi tik du atvejai: pirma, kai naudotis teisėmis tikrai neįmanoma ir, antra, kai ES teisėje numatytų teisių įgyvendinimas toks neveiksmingas, kad jis būtų laikomas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje numatytos teisės į veiksmingą teisinę gynybą pažeidimu. Pastaruoju atveju riba gana aukšta.

41. Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad reikalavimo įregistravimo bankroto byloje termino nustatymas *per se* nėra nesuderinamas su veiksmingumo principu. Protingo termino nustatymas atitinka veiksmingumo principą, be to, taip praktiškai taikomas teisinio tikrumo principas⁹.

42. Kaip jau nurodyta, atsakovei buvo pranešta apie bankroto bylos iškėlimą Vengrijoje. Be to, ji buvo informuota apie terminus, per kuriuos ji turėjo įregistruoti tokius galimus reikalavimus kaip reikalavimą, kilusį iš iškėlus bankroto bylą pateikto pranešimo apie mokesčio dydį.

43. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nėra informacijos apie tai, kad atsakovė susidūrė su kokiomis nors kliūtimis, dėl kurių jai tapo praktiškai neįmanoma įregistruoti reikalavimo, kilusio iš iškėlus bankroto bylą pateikto pranešimo apie mokesčio dydį, ir dalyvauti Vengrijoje iškeltaje bankroto byloje arba tapo pernelyg sudėtinga tai padaryti (kaip jau nurodyta šioje išvadoje).

44. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, darau pirmąją tarpinę išvadą, kad pagal Reglamentą Nr. 1346/2000 nedraudžiama nacionalinės teisės nuostata, kaip antai 1991 m. Įstatymo XLIX 20 straipsnio 3 dalis, kurioje numatyta, jog kreditorius praranda teisę pareikšti reikalavimus, kurie nebuvo tinkamai įregistruoti bankroto byloje.

45. Be to, pirmasis prejudicinis klausimas susijęs ne tik su *teisės* pareikšti neįregistruotus reikalavimus *praradimu*, bet ir su tokių neįregistruotų reikalavimų priverstinio vykdymo *sustabdymu* kitoje valstybėje narėje. Tačiau nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nurodytuose Vengrijos teisės aktuose numatytas tik teisės pareikšti neįregistruotus reikalavimus praradimas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nėra pateikęs informacijos apie konkrečias Vengrijos teisės nuostatas, kuriose numatytas reikalavimų, kurie nebuvo įregistruoti bankroto byloje, priverstinio vykdymo sustabdymas.

46. Vis dėlto, siekdamas užtikrinti bendradarbiavimą, kuriuo grindžiamas prejudicinio sprendimo priėmimo procesas, ir pateikti nacionaliniam teismui išsamų bei naudingą atsakymą, pridursiu štai ką. Jau nurodžiau, kad, mano manymu, pagal Reglamentą Nr. 1346/2000 leidžiama taikyti *lex concursus* nuostata, kuri turi gana svarbių teisinių pasekmių: neįregistruotų reikalavimų praradimą. Jeigu

9 — Pagal analogiją žr. 2003 m. rugsėjo 18 d. Sprendimą *Pflücke* (C-125/01, EU:C:2003:477, 35 ir 36 punktai ir juose nurodyta teismo praktika).

leidžiamos tokios svarbios pasekmės, *a fortiori* pagal tą patį reglamentą turėtų būti leidžiama taikyti ir *lex concursus* nuostatą, pagal kurią tik sustabdoma susijusi priverstinio vykdymo procedūra ir kurios poveikis šalių teisėms greičiausiai būtų ne toks reikšmingas kaip visiškai panaikinus teisę pareikšti reikalavimą.

47. Todėl mano antroji tarpinė išvada yra tokia: pagal Reglamentą Nr. 1346/2000 nedraudžiama *lex concursus* nuostata dėl reikalavimų, kurie nebuvo įregistruoti bankroto byloje, priverstinio vykdymo sustabdymo, jeigu reikalavimai bus priverstinai vykdomi kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje iškelta bankroto byla.

ii) Teisė, taikoma bankroto bylos pasekmėms priverstinio vykdymo procedūrai kitoje valstybėje narėje

48. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnio 1 dalies, 4 straipsnio 2 dalies f ir k punktų aiškinimas reiškia, jog Vengrijos teisė, kaip *lex concursus*, turėtų būti taikoma ir Vengrijoje iškeltos bankroto bylos pasekmėms šiame teisme vykstančiai priverstinio vykdymo procedūrai, ar tokioms pasekmėms turėtų būti taikoma Rumunijos teisė.

49. Siekdamas išsiaiškinti šį klausimą, išnagrinėsiu aplinkybes, pagal kurias nustatoma šioje byloje taikytina teisė.

50. Pirma, neginčijama, kad Vengrijoje iškelta bankroto byla yra pagrindinė bankroto byla, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnio 1 dalį. Kaip nurodyta šio reglamento 16 straipsnio 1 dalyje ir patvirtinta jo 22 konstatuojamojoje dalyje, šios bylos pasekmės turėtų pripažinti iš esmės visos kitos valstybės narės¹⁰.

51. Antra, iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą galima suprasti, kad šalutinė byla Rumunijoje nebuvo iškelta.

52. Todėl pagal Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnio 1 dalį Vengrijos teisė yra *lex concursus*. Iš šios nuostatos ir iš to paties reglamento 22 konstatuojamosios dalies išplaukia, kad todėl Vengrijos įstatymuose reglamentuojamos bankroto bylų iškėlimo sąlygos, jų eiga ir užbaigimas, įskaitant 4 straipsnio 2 dalies k punkte numatytas kreditorių teises po bankroto bylos nutraukimo. Tai – pagrindinės bankroto bylos universalus poveikio principo išraiška¹¹.

53. Vis dėlto yra keletas šio principo išimčių. Dėl šių išimčių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnio 2 dalies f punktą, kuriame numatyta, kad valstybės, kurioje iškelta byla, teisė nustato „bankroto bylų pasekmes individualių kreditorių iškeltoms byloms, išskyrus neišspręstas bylas“.

54. 4 straipsnio 2 dalies f punktą reikia sieti su Reglamento Nr. 1346/2000 15 straipsniu, pagal kurį „bankroto bylų pasekmes dar neišspręstoms teismo byloms dėl turto ar dėl iš skolininko atimtos teisės reglamentuoja tik tos valstybės narės, kurioje dar nėra išspręsta minėta byla, įstatymai“.

55. Todėl, kaip nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, jeigu Rumunijoje vykstanti priverstinio vykdymo procedūra yra „neišspręsta teismo byla“, kaip ji suprantama pagal tas nuostatas, šioje byloje taikytina teisė turėtų būti Rumunijos, o ne Vengrijos teisė. Taigi, Vengrijoje iškeltos bankroto bylos pasekmės tai priverstinio vykdymo procedūrai turėtų reglamentuoti Rumunijos teisė.

10 — Su ribotomis išimtimis, numatytomis Reglamento Nr. 1346/2000 25 straipsnio 3 dalyje ir 26 straipsnyje.

11 — Šiuo klausimu žr. 2010 m. sausio 21 d. Sprendimą *MG Probud Gdynia* (C-444/07, EU:C:2010:24, 22–25 punktai) ir 2012 m. lapkričio 22 d. Sprendimą *Bank Handlowy ir Adamiak* (C-116/11, EU:C:2012:739, 40 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

56. Reglamento Nr. 1346/2000 15 straipsnį galima taikyti tik jeigu įvykdomos dvi kumuliacinės sąlygos: pirma, turi būti „teismo byla“. Antra, bankroto bylos iškėlimo momentu tokia byla turi būti „neišspręsta“.

57. Atsižvelgiant į šios bylos faktines aplinkybes galima teigti, kad, kai Vengrijoje buvo iškelta bankroto byla, Rumunijoje priverstinio vykdymo procedūra neabejotinai *nebuvo* neužbaigta: priverstinio vykdymo procedūra Rumunijoje pradėta 2013 m. rugpjūčio 7 d. remiantis iškėlus bankroto bylą pateiktu pranešimu apie mokesčio dydį, kuris pateiktas 2013 m. birželio 25 d. Šis pranešimas pateiktas remiantis mokestiniu patikrinimu, kuris buvo atliktas 2013 m. birželio 5–25 d. Bankroto byla Vengrijoje pradėta 2012 m. gruodžio mėn., t. y. keliais mėnesiais anksčiau, nei susiklostė visos šios aplinkybės.

58. Vien tai patvirtina išvadą, kad šioje byloje priverstinio vykdymo procedūra nepatenka į Reglamento Nr. 1346/2000 15 straipsnyje ir 4 straipsnio 2 dalies f punkte numatytos išimties taikymo sritį.

59. Tačiau, siekdamas išsamumo ir atsižvelgdamas į santykinę šio klausimo svarbą, pateiksiu kelias baigiamąsias pastabas dėl pirmosios sąlygos, būtent dėl „teismo bylos“ sąvokos, vartojamos Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnio 2 dalies f punkte ir 15 straipsnyje. Visų pirma, ar sąvoka „teismo byla“ turėtų būti suprantama taip, kad ji apima tik „bylos nagrinėjimą iš esmės“, ir (arba) „priverstinio vykdymo procedūrą“?¹²

60. Šio aiškinimo klausimo reikšmė akivaizdi: jeigu būtų padaryta išvada, kad sąvoka „teismo byla“ apima tik bylos nagrinėjimą iš esmės, priverstinio vykdymo procedūra niekada negalėtų patekti į 15 straipsnyje (ir Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnio 2 dalies f punkte) numatytos išimties taikymo sritį.

61. Dėl teksto Reglamento Nr. 1346/2000 15 straipsnis nėra geriausias aiškumo pavyzdys. Iš tiesų 15 straipsnio formuluotė plati ir iš pirmo žvilgsnio jis apima visus teismo procesus. Terminą „teismo byla“ galima suprasti kaip bendrąjį terminą¹³, apimančią bet kokio pobūdžio teismo procesus, taigi ir bylos nagrinėjimą iš esmės, ir priverstinio vykdymo procedūrą.

62. Tačiau manau, kad yra keletas priežasčių, dėl kurių Reglamento Nr. 1346/2000 15 straipsnio taikymo sritis neturėtų būti vertinama vien atsižvelgiant į jo nevienareikšmį tekstą. Siūlyčiau 15 straipsnyje vartojamą „teismo bylos“ sąvoką aiškinti taip, kad ji apima tik bylos nagrinėjimą iš esmės, o ne priverstinio vykdymo procedūrą.

63. Visų pirma remiuosi sisteminiu aiškinimu. 15 straipsnis nėra visiškai savarankiška nuostata. Ji sistemiškai susieta su 4 straipsnio 2 dalies f punktu. Todėl „teismo bylos“ sąvoką būtina aiškinti atsižvelgiant į šių dviejų nuostatų santykį.

64. 4 straipsnio 2 dalies f punkte skiriamos, pirma, „individualių kreditorių iškeltos bylos“ ir, antra, „neišspręstos bylos“¹⁴. Šis skirstymas taip pat turėtų būti svarbus aiškinant 15 straipsnį: jeigu 4 straipsnio 2 dalies f punkte į „bylos“ sąvoką nepatenka „atskiros priverstinio vykdymo procedūros“, taip pat turėtų būti aiškinama ir ta pati „teismo bylos“ sąvoka, vartojama 15 straipsnyje.

12 — Žodžiai „nagrinėjimas iš esmės“ reiškia teisės taikymo (bylos nagrinėjimo iš esmės) procesą, kurio tikslas yra išsiaiškinti susijusių šalių teises ir pareigas. Tokio pobūdžio procesas vadinamas „nagrinėjimu iš esmės“, taigi, vartojami tie patys terminai, kuriuos Teisingumo Teismas vartoja 2013 m. spalio 24 d. Sprendime *LBI* (C-85/12, EU:C:2013:697, 54 punktą). Bylos nagrinėjimas iš esmės skiriasi nuo priverstinio vykdymo procedūros – pastaroji vyksta vėliau ir ją sudaro tik jau nustatytos teisės įgyvendinimas.

13 — Tai patvirtina ir kitos kalbinės šios nuostatos versijos, kurios taip pat yra bendro pobūdžio: pavyzdžiui, „instance en cours“ prancūzų kalba, „anhängiger Rechtsstreit“ vokiečių kalba arba „probíhající soudní řízení“ čekų kalba.

14 — Šios nuostatos versijos prancūzų, vokiečių ir čekų kalbomis suformuluotos atitinkamai taip: „les effets de la procédure d’insolvabilité sur les poursuites individuelles, à l’exception des instances en cours“; „wie sich die Eröffnung eines Insolvenzverfahrens auf Rechtsverfolgungsmaßnahmen einzelner Gläubiger auswirkt; ausgenommen sind die Wirkungen auf anhängige Rechtsstreitigkeiten“; „účinky úpadkového řízení na řízení zahájená jednotlivými věřiteli, s výjimkou probíhajících soudních řízení“.

65. Antra, iš Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnio 2 dalies matyti, kad pagal bendrąją taisyklę bankroto bylą turėtų reglamentuoti tik viena taikytina teisė (t. y. *lex concursus*). Tokios bylos pagal 4 straipsnio 2 dalies f punktą apima „individualių kreditorių iškeltas bylas“.

66. Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnio 2 dalies f punkto formuluotė („išskyrus neišspręstas bylas“) aiškiai rodo, kad 15 straipsnis yra 4 straipsnio 2 dalies f punkto pirmoje dalyje numatytos taisyklės išimtis. Todėl 15 straipsnis, kaip išimtis, turėtų būti aiškinamas siaurai ir griežtai¹⁵.

67. Trečia, Reglamentu Nr. 1346/2000 siekiama surinkti visą nemokaus skolininko turtą ir taip užtikrinti bankroto bylos kolektyvinio sprendimo sistemą ir visų kreditorių lygiateisiškumą, kuriuo grindžiamos visos bankroto bylos. Išskyrus Reglamente Nr. 1346/2000 aiškiai nurodytus atvejus, šis tikslas nesuderinamas su individualiais kreditorių mėginimais, kad būtų patenkinti jų reikalavimai su bankroto byla nesusijusiais procesiniais būdais.

68. Tikslas išsaugoti nemokaus skolininko turto visumą iki bankroto bylos pabaigos atsispindi ir Reglamento Nr. 1346/2000 20 straipsnio 1 dalyje. Šioje nuostatoje numatytas reikalavimas kreditoriui, kurio reikalavimas, nukreiptas į kitos valstybės narės nei valstybę, kurioje iškelta bankroto byla, teritorijoje esantį skolininko turtą, patenkinamas, gražinti likvidatoriui tai, ką yra gavęs.

69. *Priverstinio vykdymo procedūrą* sudaro vieno arba daugiau kreditorių teisių įgyvendinimas, todėl ji gali pažeisti bankroto bylos universalumą ir kolektyvinį sprendimą. *Bylos nagrinėjimas iš esmės* tokios grėsmės nekelia. Per ją tiesiog nustatomos teisės ir pareigos, susijusios su skolininko turtu, tačiau jos neįgyvendinamos¹⁶.

70. Ketvirta, teiginį, kad 15 straipsnyje vartojama sąvoka „teismo byla“ turėtų būti suprantama taip, kad ji apima vien bylos nagrinėjimą iš esmės, tačiau neapima priverstinio vykdymo procedūros, patvirtina teisės aktų leidėjo ketinimas, nurodytas Virgós-Schmit ataskaitos dėl Bankroto bylų konvencijos (toliau – Konvencija)¹⁷ 142 punkte. Šiame dokumente (kuris laikomas neoficialiu Reglamento Nr. 1346/2000 aiškinimo vadovu) numatyta, kad Konvencijos 4 straipsnio 2 dalies f punkte (kuris atitinka tą pačią Reglamento Nr. 1346/2000 nuostatą) skiriamos bankroto bylos pasekmės atskiroms *priverstinio vykdymo procedūroms* ir neužbaigtoms byloms. Jame numatyta, kad bankroto bylos pasekmės atskiroms *priverstinio vykdymo procedūroms* reglamentuoja *lex concursus*, todėl iškėlus pagrindinę bankroto bylą kreditoriams užkertamas kelias pradėti bet kokį atskirą su skolininko turtu susijusį priverstinio vykdymo procesą. Ir priešingai – bankroto bylos pasekmės kitiems teisiniams veiksams, susijusiems su skolininko turtu, reglamentuoja valstybės, kurioje tokie veiksmai atliekami, teisė.

71. Penkta, tą patį teisės aktų leidėjo ketinimą patvirtina ir Reglamento (ES) 2015/848¹⁸, kuriame nauja redakcija išdėstyta Reglamentu Nr. 1346/2000, 18 straipsnis. Šioje nuostatoje iš esmės pakartotas Reglamento Nr. 1346/2000 15 straipsnis. Pagal naująją 15 straipsnio (dabar – 18 straipsnis) redakciją į jo taikymo sritį patenka ir arbitražo bylos¹⁹.

72. Mano nuomone, kuri panaši į Vengrijos vyriausybės per teismo posėdį išdėstytą požiūrį, šis pakeitimas gali būti suprantamas kaip teisės aktų leidėjo ketinimo apriboti sąvokos „neišspręsta byla“ taikymo sritį bylos nagrinėjimu iš esmės pakartojimas.

15 — Pagal analogiją žr. 2014 m. spalio 24 d. Sprendimą *LBI* (C-85/12, EU:C:2013:697, 52 punktą).

16 — Žr., pavyzdžiui, M. Virgós ir F. Garcimartin „The European Insolvency Regulation: Law and Practice“, Kluwer Law International, Haga, 2004, p. 140 (253 ir 254 punktai). Taip pat žr. K. Pannen (leid.) „European Insolvency Regulation“, De Gruyter Recht, Berlynas, 2007, p. 299.

17 — Virgós-Schmit ataskaita dėl Bankroto bylų konvencijos, su kuria galima susipažinti G. Moss, I. F. Fletcher ir S. Isaacs „The EC Regulation on Insolvency proceedings. A Commentary and Annotated Guide“, 2-asis leidimas, Oxford University Press, 2009, p. 381 ir paskesni.

18 — 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl nemokumo bylų (OL L 141, 2015, p. 19).

19 — Reglamento 2015/848 18 straipsnis suformuluotas taip: „Nemokumo bylos pasekmės nebaigtoms nagrinėti teismo arba *nebaigtoms nagrinėti arbitražo byloms*, susijusioms su turtu arba teisėmis, kurie sudaro nemokaus skolininko turto dalį, reglamentuoja tik tos valstybės narės, kurioje nagrinėjama ta teismo byla arba kurioje yra *arbitražo teismo buveinė*, teisė.“ Išskirta mano.

73. Galiausiai, siekiant patvirtinti šį 15 straipsnio aiškinimą, galima remtis bendresnio pobūdžio analogija su kitais su nemokumu susijusiais ES teisės aktais. Sprendime *LBI* Teisingumo Teismas Direktyvos 2001/24/EB²⁰ 10 straipsnio 2 dalies e punkte vartojamą „nagrinėjamų ieškinių“ sąvoką aiškina taip, kad ji apima tik nagrinėjamą iš esmės, o ne priverstinio vykdymo procedūrą. Teisingumo Teismas konstatavo, kad, jeigu būtų laikoma, jog sąvoka „nagrinėjami ieškiniai“ apima ir pastarąją procedūrą, būtų paneigtas universalumo principo, numatyto Direktyvoje 2001/24, veiksmingumas, nes priverstinio vykdymo priemonėmis būtų sumažintos galimybės naudotis atitinkamų kredito įstaigų turtu²¹.

74. Tą patį galima pasakyti ir apie Reglamento Nr. 1346/2000 15 straipsnio aiškinimą. Direktyvos Nr. 2001/24 10 straipsnio 2 dalies e punktas²² analogiškas Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnio 2 dalies f punktui, o Direktyvos 2001/24 32 straipsnis²³ panašus į Reglamento Nr. 1346/2000 15 straipsnį.

75. Vis dėlto reikėtų pripažinti, kad Teisingumo Teismas Sprendime *LBI* remiasi Direktyvos 2001/24 30 konstatuojamąja dalimi, kurioje „nagrinėjami ieškiniai“ aiškiai atskirti nuo „atskirų vykdymo veiksmų“²⁴.

76. Nors Reglamente Nr. 1346/2000 toks aiškus skirstymas nenumatytas, nemanau, kad nesant panašios konstatuojamosios dalies turėtų būti taikomas kitoks aiškinimas. Ir Reglamente Nr. 1346/2000, ir Direktyvoje Nr. 2001/24 reglamentuojant panašias, pirma, bankroto ir, antra, kredito įstaigų reorganizavimo bei likvidavimo aplinkybes vartojama sąvoka „neišspręsta byla“ [„nebaigtas nagrinėti ieškiny“].

77. Atsižvelgdamas į šiuos argumentus manau, kad Reglamento Nr. 1346/2000 15 straipsnyje numatyta sąvoka „teismo byla“ turėtų būti suprantama taip, kad ji apima tik bylos nagrinėjamą iš esmės, o ne priverstinio vykdymo procedūrą.

78. Šioje byloje tai reiškia, kad bankroto bylos iškėlimo pasekmėms prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme vykstančiai priverstinio vykdymo procedūrai turėtų būti taikoma Vengrijos teisė, kaip *lex concursus*.

79. *Post scriptum* dar nurodyčiau, jog, jeigu pagal šioje byloje taikytiną *lex concursus* iš tiesų būtų sustabdyta prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme vykstanti priverstinio vykdymo procedūra (tai turi patikrinti tas teismas), toks rezultatas neturėtų stebinti, atsižvelgiant į tai, kad daugelio valstybių narių taikytinuose teisės aktuose numatytas tam tikras priverstinio vykdymo procedūros, susijusios su skolininko turtu, sustabdymas iškėlus bankroto bylą²⁵.

20 — 2001 m. balandžio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl kredito įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo (OL L 125, 2001, p. 15; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 4 t., p. 15).

21 — 2014 m. spalio 24 d. Sprendimas *LBI* (C-85/12, EU:C:2013:697, 54–55 punktai).

22 — 10 straipsnio 2 dalies e punkte numatyta, kad „[buveinės valstybės narės teisėje pirmiausia nustatomas] likvidavimo procedūros poveikis individualių kreditorių vykdomoms procedūroms, išskyrus 32 straipsnyje numatytus nebaigtus nagrinėti ieškinius“.

23 — 32 straipsnyje numatyta, kad „reorganizavimo priemonių arba likvidavimo procedūros poveikį nagrinėjamam ieškiniai dėl turto arba iš kredito įstaigos atimtos teisės reglamentuoja tik valstybės narės, kurioje nagrinėjamas ieškiny, teisė“.

24 — „Reorganizavimo priemonių arba likvidavimo procedūrų poveikį nagrinėjamam ieškiniai reglamentuoja valstybės narės, kurioje ieškiny nagrinėjamas, teisė, netaikant *lex concursus* nuostatos. Minėtų priemonių ir procedūrų poveikį *atskiriems vykdymo veiksams*, kylantiems iš tokių ieškinių, reglamentuoja buveinės valstybės narės teisės aktai pagal šioje direktyvoje nustatytą bendrąją taisyklę.“ Išskirta mano.

25 — Žr., pavyzdžiui, *Insolvenzordnung* (Vokietija) 89 straipsnio 1 dalį; *Ley Concursal 22/2003* (Ispanija) 55 straipsnio 2 dalį; *Code de commerce* (Prancūzija) L. 622-21, II, L. 631-14 ir L. 641-3 straipsnius; *A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény* (Vengrija) 9 straipsnio 1 dalį, 11 straipsnio 2 dalies c punktą ir 38 straipsnio 1 dalį; *Regio Decreto 16 marzo 1942, n. 267, "Disciplina del fallimento, del concordato preventivo, dell'amministrazione controllata e della liquidazione coatta amministrativa"*. (GU, Nr. 81, 1942 m. balandžio 6 d.) 51, 168, 182bis ir 201 straipsnius. Gali būti taikomos šios bendrosios taisyklės, pagal kurią draudžiama tęsti priverstinio išieškojimo procedūras, išimtyms, atsižvelgiant į bankroto bylos tipą, priverstinio vykdymo procedūros stadiją ir reikalavimo arba kreditoriaus pobūdį. Kaip nurodyta šios išvados 28 punkte, šis klausimas sprendžiamas kiekvienoje nacionalinėje sistemoje.

80. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į pirmąjį prejudicinį klausimą atsakyti taip, kad Reglamentu Nr. 1346/2000 nedraudžiama *lex concursus* nuostata, pagal kurią kreditorius praranda teisę pareikšti reikalavimą, kurio jis neįregistravo bankroto byloje, iškeltoje vienoje valstybėje narėje, arba sustabdoma kitoje valstybėje narėje vykstanti reikalavimo priverstinio vykdymo procedūra.

V – Išvada

81. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Tribunalul Mureș, Secția civilă* (Murešo apskrities teismas, Civilinių bylų skyrius) pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

1. 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų nedraudžiama *lex concursus* nuostata, pagal kurią kreditorius praranda teisę pareikšti reikalavimą, kuris nėra įregistruotas vienoje valstybėje narėje iškeltoje bankroto byloje, arba sustabdomas tokio reikalavimo priverstinis vykdymas kitoje valstybėje narėje.
2. Priverstinio vykdymo procedūros, vykstančios kitoje valstybėje narėje nei valstybė, kurioje iškelta bankroto byla, fiskalinis pobūdis neturi reikšmės Reglamento Nr. 1346/2000 taikymui bankroto bylai.